

Sote-valvonnan ajankohtaiset asiat Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa työkokous 6.6.2019; Valvonnan painopisteet

Hanna Toiviainen, Johtaja, FT
(kansanterveys), YTM

Peruspalvelut, oikeusturva, luvat -vastuualue

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Twitter: @HKToiviainen

Esityksen sisältö:

1. Aluehallintovirastojen tulosohtaus
2. Aluehallintovirastojen ylijohtajien johtajasopimus
3. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimintasuunnitelma
4. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) sekä aluehallintovirastojen (AVIt) koordinaatioryhmä
5. Valtakunnallinen sote –valvontaohjelma, painopisteet 2016-2019 – päivitys vuodelle 2019
6. PSAVI:n alueen ilmiöitä
7. Hallitusohjelma 2019-2023

Aluehallintovirastojen tulosohejaus

Aluehallintovirastojen tulosohtaus

- § Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten(ELY) **yhteinen strategia-asiakirja 2016-2019** ”Alueiden vahvuuksilla kestäväää kasvua ja hyvinvointia”

- § Aluehallintovirastojen yhteinen **tulossopimus vuodelle 2019**
  - Tulossopimus laaditaan hallituskaudeksi ja tarkistetaan vuosittain
  - Tulossopimus on valmisteltu yhteistyössä ohjaavien tahojen ja aluehallintovirastojen kesken

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirja 2016-2019, strategiset painopisteet 1/3

Visio

Alueiden vahvuuksilla kestäväää kasvua ja hyvinvointia

Toiminta-ajatus

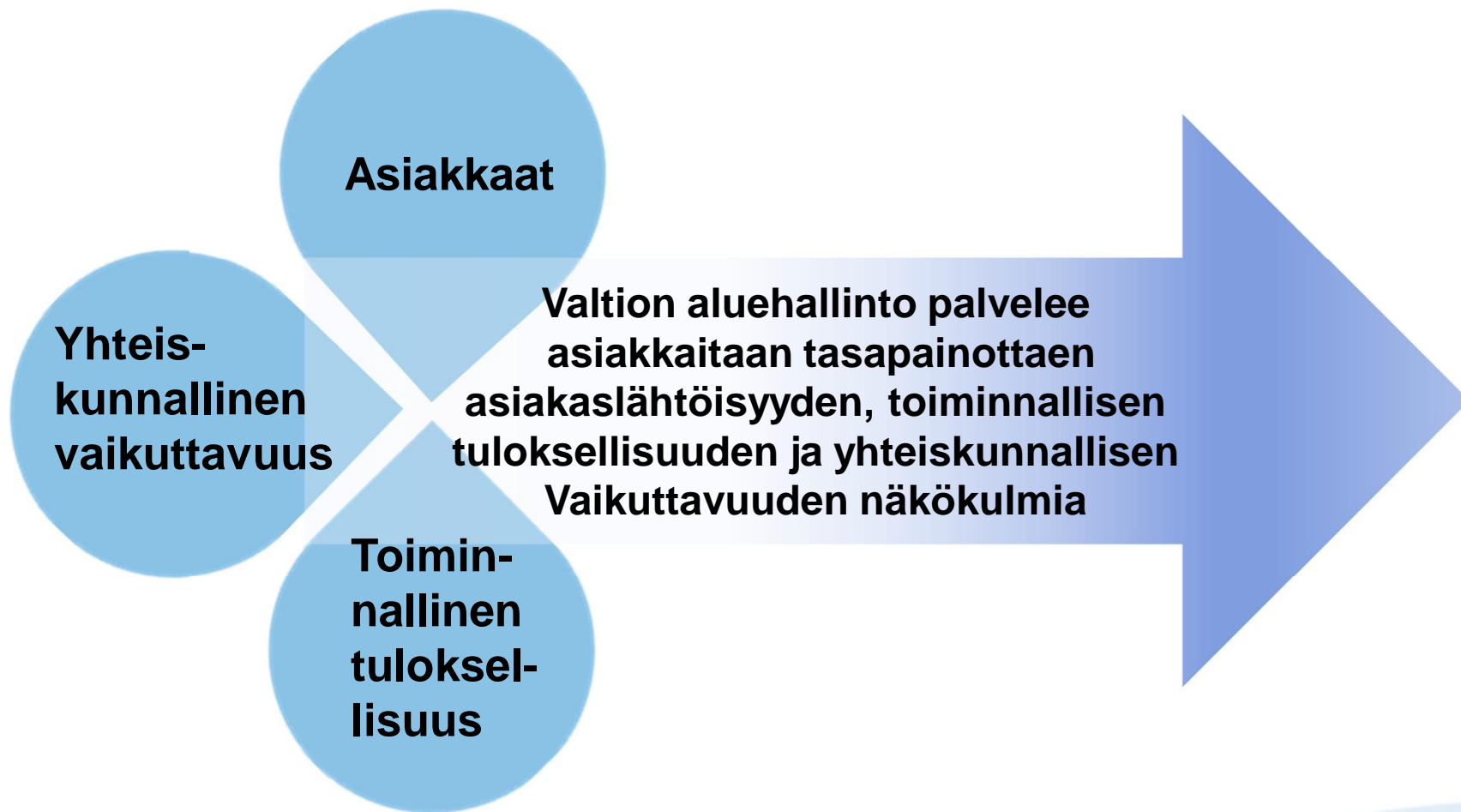
Valtion aluehallinto toteuttaa alueellista yhdenvertaisuutta edistämällä oikeusturvaa ja turvallisuutta sekä kehittämällä ja tukemalla taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväää hyvinvointia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Arvot

Asiakaslähtöisyys, oikeudenmukaisuus, vastuullisuus, osaaminen, yhteisöllisyys ja avoimuus

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirja 2016-2019, strategiset painopisteet ja yhteiset toimintatavat 2/3

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirja 2016-2019, strategiset painopisteet ja yhteiset toimintatavat 3/3

Valtion aluehallinnon strategiset painopisteet ja yhteiset toimintatavat

Aluehallintovirastojen ylijohdajien johtajasopimus

AVlen ylijohtajien johtajasopimus

Johtamissopimuksessa edellytetään aluehallintovirastoilta:

- § uudistumiskykyä
- § uutta toimintakulttuuria
- § valtakunnallisia toimintamalleja
- § henkilöstön osaamisen vahvistamista tulevaisuuden osamaistarpeisiin
- § palveluprosessien tehokkuuden kehittämistä
- § poikkihallinnollisuuden kehittämistä

Johtajasopimuksessa mainitaan erikseen:

- § Ruuhkautuneiden asiaryhmien ruuhkanpurku
- § Painopisteen siirtäminen suunnitelmalliseen ja ennaltaehkäisevään valvontaan.

PSAVI:n toimintasuunnitelma

PSAVI:n toimintasuunnitelma 1/2

§ Toimintaympäristön muutos näkyy:

- kansalaisten aktiivisuutena puuttua epäkohtiin lisääntyvässä määrin
- kansalaisten aktiivisuutena vaikuttaa asioihin jo niiden valmisteluvaiheessa
- AVI:n valvomien ja ohjaamien palvelujen nousemisena monella tavalla julkiseen keskusteluun
- sosiaali- ja terveydenhuollossa vireille tulleiden asioiden määrän kasvuna

PSAVI:n toimintasuunnitelma 2/2

- § Toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen:
  - § Painotus jatkossa lainsäädännöllisesti palveluntuottamisesta järjestämisvastuussa olevien omavalvontaan ja ennakointiin
  - § Uudessa roolissa valvoja tukee ja edistää palvelujen järjestäjien omavalvontaa varmistuen sen toimivuuden
  - § Vahvistetaan muutosvalmiuskykyä
  - § Tehostetaan ennakointia, reagoidaan nopeasti muutoksiin
  - § Varmistetaan ja vahvistetaan osaamista
  - § Sote-kantelujen ja valvonta-asioiden alkuarviointi on hajautettu leveämmille hartioille käsittelyprosessin ja –aikojen tehostamiseksi
  - § Ratkaisijatoimintaa on laajennettu useammille asiantuntijoille
  - § Muistutusmenettelyssä käsiteltävien asioiden osuus lisääntyy toimintayksikössä
  - § Turvataan yhdenmukainen laadukas valvonta ja asiakkaille eri puolilla maata samanlaiset palvelut
  - § Ennakoiva dialogi palvelun järjestäjien ja palvelun tuottajien kanssa tulee lisääntymään

Tulossopimus vuodelle 2019 1/3

-toiminnalliset tulostavoitteet

1. Lisätään ennakoivaa ohjausta, omavalvontaa ja riskiperusteista valvontaa sekä syvennetään informaatio-ohjausta
  - valvontaohjelman mukaisesti
2. Asiakkaiden oikeusturvaa koskevat asiat ratkaistaan aikaisempaa nopeammin ja tehokkaammin
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo) korkeintaan 8 kuukautta
  - Sosiaalihuollon kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo) korkeintaan 8 kuukautta
  - Terveydenhuollon kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo) korkeintaan 8 kuukautta

Tulossopimus vuodelle 2019 2/3

-toiminnalliset tulostavoitteet

3. Lupa-, valvonta ja valtionavustusprosesseja digitalisoidaan ja käsittely yhdenmukaistuu, nopeutuu sekä tehostuu
  - Sähköisen lupapalvelun kattavuus kaikissa AVIn lupasuoritteissa, vuoden aikana vireille tulleet (ympäristöluvut, alkoholiluvat, sosiaali- ja terveydenhuollon luvat) 60%
  - Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat: keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kk 2
  - Yksityisen sosiaalihuollon palveluntuottajien luvat, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kk 2
  - Yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajien luvat, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kk 2

Tulossopimus vuodelle 2019 3/3

- § Vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon valvonta yhteistyössä Valviran kanssa (PSAVI:n valtakunnallinen erikoistumistehtävä)
  - Kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo) korkeintaan, kk 8
  - Ohjaus- ja arviointikäynti, % yksiköistä (asetetaan myöhemmin)

- § ATOMI-hanke on aluehallintovirastojen yhteinen kehittämishanke 2018-2019
  - Tavoitteena on asiakkaiden oikeusturvan parantaminen sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen osalta
    - § yhtenäisten valtakunnallisten toimintamallien luominen
    - § kantelujen käsittelyaikojen saaminen nykyistä alhaisemmalle tasolle
    - § yhdenmukainen käsittely, toimenpiteet ja seuranta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) sekä aluehallintovirastojen (AVIt) koordinaatioryhmä

Valviran ja AVlen koordinaatioryhmä 1/2

Valvira on asettanut Valviran ja AVlen koordinaatioryhmän 27.11.2018 toimikaudelle 1.1.2019-31.12.2020

- § Valvira on asettanut vuonna 2009 ensimmäisen kerran Valviran ja aluehallintoviraston yhteistyön kehittämiseksi virastojen johdosta koostuvan koordinaatioryhmän
- § Koordinaatioryhmän toimintaa ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän asiakkaiden ja potilaiden perusoikeuksien ja oikeusturvan sekä palveluntuottajien yhdenvertaisuuden varmistaminen
- § Koordinaatioryhmällä ei ole itsenäistä päätöksentekovaltaa, se tukee Valviran ja AVlen lainsäädännön ja työjärjestyksen mukaista päätöksentekoa

Valviran ja AVI:n koordinaatioryhmän tehtävä 2/2

- § Yhteistä Luova-virastoa koskeva kehittämistyö; **hanke kaatui -> jatkuu valtakunnallisena toimintakäytäntöjen (menettelytavat ja ratkaisukäytännöt) yhdenmukaistamisena**
- § Valviran ja AVI:n toimialojen tehtävät, Valviran ohjaustehtävä suhteessa aluehallintoviranomaiseen (laki Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastosta 669/2008)
- § Varmistaa alkoholihallintoa, ympäristöterveydenhuoltoa sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevien säädösten tulkinta ja sitä kautta myös ohjauksen ja valvonnan yleiset menettelytavat ja ratkaisukäytäntöperiaatteet ovat mahdollisimman yhdenmukaisia koko maassa
- § Käsittelee yhteistyön kannalta keskeiset strategiset linjaukset ja toimintapoliittisesti merkittävät asiat sekä muut laajemmat yhteistyökysymykset
- § Tukee Valviraa sen roolissa ja vastuussa keskusviranomaisena

Valtakunnallinen sote – valvontaohjelma, painopisteet 2016-2019 –päivitys vuodelle 2019

Valtakunnallinen sote –valvontaohjelma 2016-2019 keskeiset periaatteet 1/2

Keskeiset periaatteet

- Palvelujärjestelmän integraatio
- Omavalvonnan tukeminen, edistäminen ja varmistaminen
- Riskiperusteisuus
- Menetelmien kehittäminen
- Muutosvaiheen palvelujen saatavuuden ja turvallisuuden riskien huomioiminen
- Asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen

Valvontaa kohdistetaan kolmeen kokonaisuuteen, jotka ovat palveluiden rakenteet sekä hoito- ja hoivaketjut, palveluiden saatavuus sekä palveluiden sisältö ja laatu

Valvontamenetelmät

- Painotus ennakoivassa valvonnassa
- Omavalvonnan edistäminen, tuki ja varmistaminen
- Valtakunnalliset ja alueelliset tilaisuudet sekä työpajat
- Ohjaus- ja arviointikäynnit
- Vuorovaikutteiset ja ratkaisukeskeiset neuvottelut/tapaamiset
- Informaatio-ohjaus

Valtakunnallinen sote –valvontaohjelma 2016-2019 –valvontakohteet ja menetelmät 2019, 2/2

- Erikoissairaanhoidon ja päivystyksen työnjako ja keskittäminen ¹⁾
- Kiireettömään hoitoon pääsy sekä lastensuojelun, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen määrääajat ¹⁾
- Vankiterveydenhuolto ja puolustusvoimien terveydenhuolto ¹⁾
- Vammaispalvelut (kohderyhmänä kehitysvammaiset lapset ja nuoret) ¹⁾
- Ikäihmisten kotiin annettavat palvelut (henkilöstöön kohdentuva valvonta ja lääkitysturvallisuus) ¹⁾
- Lasten ja nuorten oikeuksien toteutuminen sijaishuollossa ja lastensuojelulaitoksiin sijoitettujen lasten ja nuorten pääsy psykiatrian alojen palveluihin ²⁾

1) valvontaohjelman mukainen valvonta jatkuu vuodelta 2018 (tai aiemmin)

2) uusi valvontakohte valvontaohjelmassa vuodelle 2019

Alueellisia ilmiöitä

Alueellisia ilmiöitä 1/3

- § Harva asutus- ja pitkät etäisyydet
- § Pohjois-Pohjanmaa väestörakenteeltaan Suomen nuorin maakunta
  - Lasten suuri määrä näkyy tarpeena kehittää lasten, nuorten ja perheiden palveluja
  - vaikuttaa avin ohjaus- ja valvonta tehtäviin
- § Oulun seutu on Euroopan nuorimpia kaupunkiseutuja
- § Kainuussa on nopeasti ikääntyvä väestö, mikä näkyy koko maata korkeampana väestöllisenä huoltosuhteena

Alueellisia ilmiöitä 2/3

Valvonta on lisääntynyt

- § Lastensuojelussa sijaishuollon valvontaa on tehostettu
- § Vanhustenhuollossa vireille on tullut kanteluja ja valvonta-asioita
- § Vanhustenhuollossa on lisätty valvontakäyntejä toimintayksiköihin
- § Lastensuojeluun ja vanhustenhuoltoonsaatu on saatu lisäresursseja voidaan vastata paremmin haasteisiin jatkossa

Ennakollisuus näkyy mm.:

- § aiempaa tarkempi harkinta käsiteltäväksi otettavien asioiden (sekä kantelut että valvontatoimet) osalta
- § omavalvonnan merkityksen esille tuonti kaikissa yhteyksissä, ml päätökset, ohjaus ja neuvonta sekä
- § vuoropuhelun tiivistäminen toimijoiden kanssa
- § vuorovaikutus ja yhteistyö kuntien valvontatehtäviä hoitavien kesken
- § työkokousten järjestäminen – muu informaatio-ohjaus
- § painopiste kanteluista muistutusmenettelyyn, asian esille tuominen eri yhteyksissä

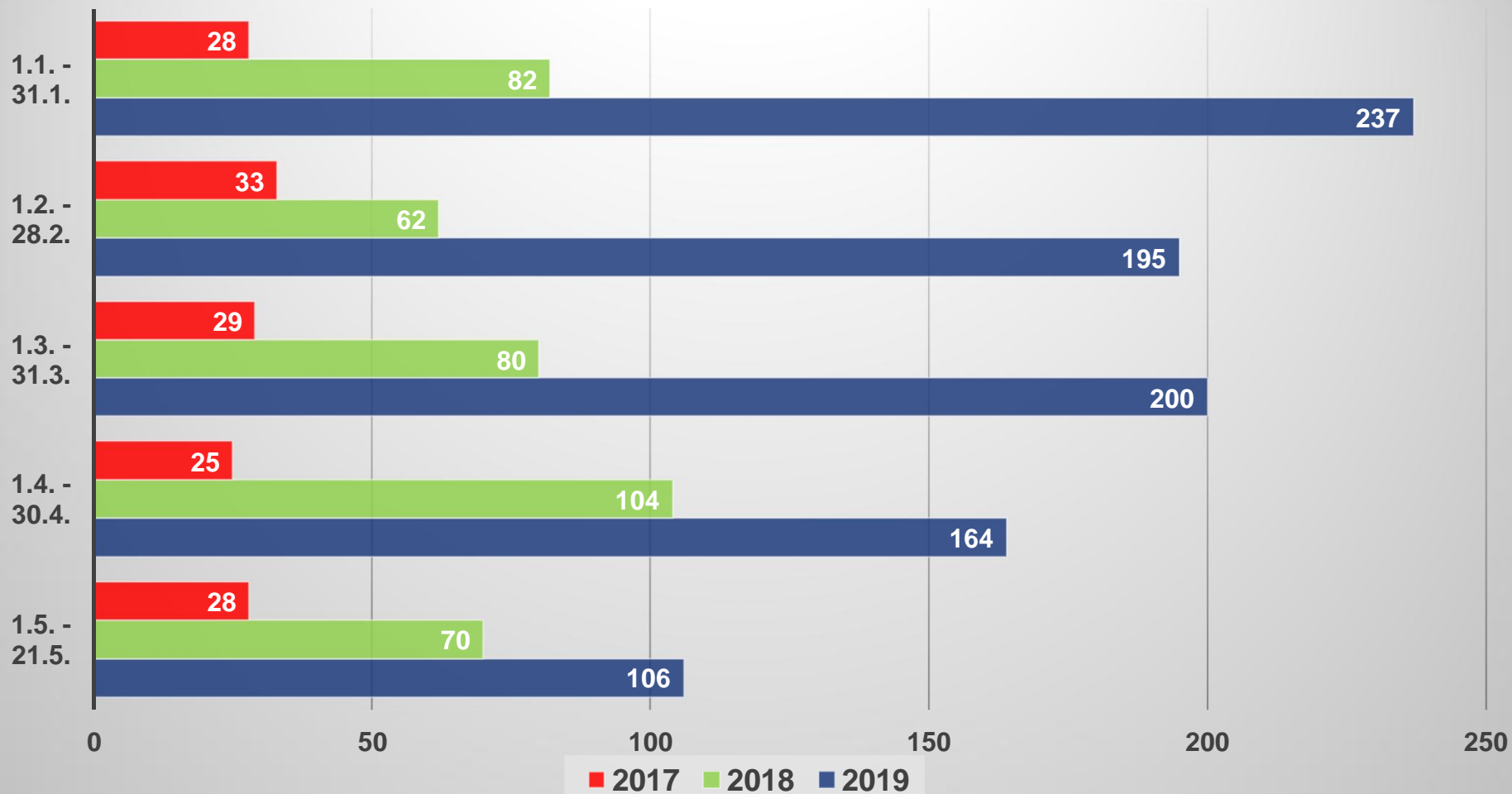
Alueellisia ilmiöitä 3/3

- § **Yhteispäivystysten** toiminta on edelleen aluehallintoviraston valvonnan ja ohjauksen erityiskohteena
- § **Lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian** palvelujen saatavuus tai hoidossa ilmenevät ongelmat/puutteet tulevat esille sekä kantelujen että yhteydenottojen myötä. Asia on aluehallintovirastossa valvonnan painopistealueena
- § **Hoitoon pääsyn valvonnassa** edetään valtakunnallisen valvontaohjelman puuttumiskriteerien mukaisesti
  - Kiireetön hoitoon pääsy (maaliskuu 2019) ei toteudu kaikilta osin vielä yhdenvertaisesti
  - Verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuonna 2018 tilanne Pohjois-Pohjanmaan kuntin ja kuntayhtymien osalta ei oleellisesti ole muuttunut.
  - Maaliskuun 2019 tietojen perusteella Kuusamossa näyttäisi olevan suurimmat ongelmat päästä sekä lääkärin että hammaslääkärin vastaanotolle säädetyissä määrärajoissa
  - OYS:n osalta ongelmia hoitotakuun toteutumisessa on edelleen ja asia on Valviran valvonnassa
- § **Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa terveystieteiden palvelujen kokonaisulkoistukset** ovat olleet esillä mm. julkista valtaa käyttävien viranhaltijoiden rekrytoinnin osalta.
- § **Lääkehoidon toteuttamisessa** erityisesti sosiaalihuollon yksiköissä on havaittu merkittäviä puutteita

Vanhustenhuollon tietopyynnöt

03.02.01 TIETOPALVELU

HALLITUSOHJELMA 2019-2023

§ Hallitusohjelman suurimmat vaikutukset STM:n hallinnonalalla

- Iäkkäiden palvelut
- Vammaisten palvelut
- Lasten ja perheiden palvelut
- Mielenterveyspalvelut
- Sote-uudistus
- Perustason palveluiden saatavuus
- Asiakasmaksulaki
- Digitalisaatio ja sote-ICT
- Sosiaaliturvan uudistus
- Perhevapaa-uudistus
- Työ- ja tasa-arvoasiat
- Kelan rakenne ja palvelut

Kiitos mielenkiinnosta ja osallistumisesta!

Twitter: @HKToiviainen @AVItwiittaa